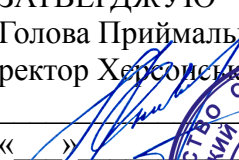

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії
ректор Херсонського державного університету
«» Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ
«» 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування з **української мови та літератури**
для здобуття ступеня вищої освіти «**магістр**»
на основі попередньої вищої освіти
(денна, заочна форми навчання)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035.01 Філологія (українська мова та література)

Херсон – Івано-Франківськ

2023

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Зміст програми
3. Список рекомендованої літератури
4. Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування
5. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступний екзамен з української мови та літератури для спеціальності 035.01 Філологія (українська мова та література) на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» проводиться в усній формі дистанційно.

Програму розроблено на основі освітньо-професійної програми Філологія (українська мова та література) для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета вступного випробування з української мови і літератури передбачає відбір претендентів на навчання за ступенем вищої освіти «магістр» та полягає у перевірці рівня професійно-комунікативної компетентності студентів, що складають мовленнєві і літературознавчі вміння, сформовані на основі мовних та літературних навичок. Ця компетентність містить у собі низку складових, володіння якими повинні продемонструвати абітурієнти під час складання іспиту, а саме:

- ✓ лінгвістичну компетентність, що включає знання про систему і структуру мови і правил її функціонування в процесі комунікації рідною мовою, здатність використовувати формальні засоби та оперувати правилами, за допомогою яких мовні одиниці вибудовуються в осмислені висловлювання;
- ✓ соціолінгвістичну компетентність, що виявляється у здатності здійснювати різні види мовленнєвої діяльності та обирати лінгвістичні засоби відповідно до сфери спілкування;
- ✓ літературну компетентність, до якої входять вміння оперувати знаннями про національно-культурні особливості літературної творчості, розгляд історії української літератури в широкому європейському і світовому контексті та вміння визначати характерні й супутні ознаки літературного процесу певного періоду, естетичних напрямків, течій, шкіл, стилів, конкуренцію генерацій, угруповань, постатей.

Абітурієнти повинні знати:

- історію української мови;
- норми сучасної української літературної мови;
- основні тенденції у розвитку українського літературного процесу від найдавніших часів до рубежу ХХ-ХХІ століття;
- факти і явища українського письменства.

Абітурієнти повинні вміти:

- володіти новими стандартами філологічної освіти на основі обізнаності з сучасними школами і напрямками мовознавства, літературознавства та критики, поширеними у світі дослідницькими й інтерпретаційними практиками;
- розглядати історію української літератури в широкому європейському і світовому контексті;
- переосмислювати історію української літератури загалом.

Особливий акцент робиться на рівні науково-дослідницького складу мислення абітурієнта, здатності аналізувати художні явища в динамічній системі світової писемної культури, вмінні робити глибокі і самостійні висновки.

Форма вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі усного іспиту дистанційно. Тривалість проведення екзамену – не більше 20 хвилин на одного абітурієнта.

Результат вступного випробування оцінюється за шкалою від 1 до 200 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Вступ. Предмет, завдання, значення курсу історії української літературної мови. Зв'язок курсу з іншими науковими й навчальними дисциплінами (історія України, історична граматики, діалектологія української мови, сучасна українська літературна мова, історія окремих слов'янських мов).

Зв'язок української літературної мови є культурою українського народу. Етнічна мова як ключ до національного самоусвідомлення українців, пізнання своєї історії, культури, ментальності.

Етногенеза українців та їхніх слов'янських сусідів.

Зміст термінів писемна мова, писемно-літературна мова, літературна мова, народна(етнічна) мова.

Розмежування понять літературна мова, мова художньої літератури, загальнонародна мова, діалектна мова. Історичні зв'язки української літературної мови з іншими слов'янськими літературними мовами (білоруською, російською, польською). Роль білоруської, російської і польської мов у розвитку української літературної мови. Вплив старослов'янської мови на розвиток української літературної мови (загальний огляд).

Періодизація історії української літературної мови

Критерії періодизації (різні трактування періодизації). Роль історико-політичних подій і культурних процесів (християнізація, класицизм, романтизм, реалізм тощо) в розвитку української літературної мови. Проблема діалектної основи на різних етапах розвитку літературної мови. Причини поширення певного діалекту і створення єдиної літературної мови на окремій території («язичіє» в Галичині, Буковині, «русинство» на Пряшівщині, Закарпатті тощо).

Співіснування національного варіанта літературної мови з іншими (старослов'янською, латинською та ін.) мовами в Україні. Літературно-мовний білінгвізм. Диглосія.

Вироблення й удосконалення правописних, граматичних і лексичних норм української літературної мови на різних етапах її розвитку.

Усна народна творчість як невичерпне джерело розвитку національної літературної мови. Роль художньої літератури у формуванні лексичних і граматичних норм літературної мови та її стилів.

Діяльність визначних письменників і мовознавців у галузі унормування літературної мови. Джерела вивчення історії української літературної мови. Виникнення української мови серед інших слов'янських мов.

Етапи виникнення української мови серед слов'янських (праіндоєвропейська, балтослов'янська і праслов'янська доба).

Виникнення протоукраїнської (ранньоукраїнської) мови та формування фонетико-граматичних, лексичних і словотвірних особливостей в її двох діалектах: південно-західному і північно-східному. Утворення їх

фонологічних систем (після занепаду «слабких» *ъ, ъ*; дифтонгізація – у південно-східному діалекті; звуження **o, *e* в нових закритих складах – у південно-західному діалекті; вплив наголосу на вимову голосних, зміни в системі приголосних (XI, XII – XV ст.). Зміни в системі іменників, прикметників, займенників, дієслів. Зміни в синтаксисі (занепад двоїни, безприйменникових відмінків, «подвійних відмінків» у реченні, розвиток системи гіпотактичних сполучників).

Виникнення української літературної мови.

Різні погляди, докази щодо походження письма й писемної мови українців (Олекса Горбач, Григорій Півторак, Юрій Шевельов, Іван Ющук, Іван Огієнко, Пантелеймон Ковалів, Костянтин Німчинов, Василь Німчук, Іларіон Свенціцький, Степан Смаль-Стоцький та ін.).

Староукраїнська (давньоукраїнська) літературна мова (IX – перша пол. XIV ст.)

Етапи розвитку староукраїнської мови. Уживання староукраїнської літературної мови у світському письменстві в різноманітних сферах (багатство стилів і жанрів).

Уживання церковнослов'янської мови (літературної) в конфесійному письменстві в таких стилях. Взаємодія і взаємовплив староукраїнської й церковнослов'янської мов.

Становлення й закріплення рис живої української мови у староукраїнській літературній мові на народній основі (характеристика мовних особливостей пам'яток різних стилів і жанрів). Фольклор як одне з найважливіших джерел староукраїнської літературної мови («Моління Данила Заточника», «Слово про загибель руської землі»).

Загальна характеристика мовної ситуації в Київській Русі. Висвітлення цього питання в працях визначних українських учених (Олекса Горбач, Степан Смаль-Стоцький, Агатангел Кримський, Іларіон Свенціцький, Іван Огієнко, Юрій Шевельов, Євген Тимченко, Леонід Булахівський, Василь Німчук, Григорій Півторак, Іван Ющук).

Літературні мови (староукраїнська й церковнослов'янська) як самостійні літературні мови зі своїми системами і сферами функціонування – могутній об'єднувальний чинник східних слов'ян.

Середньоукраїнська літературна мова (середина XIV-XVII ст.). Литовсько-польська доба (1350-1650)

Доля українців після розпаду Київської Русі. Захоплення українських земель Литвою і Польщею. Утворення (XIV ст.) Молдавської держави, у складі якої опинилися Галичина й Буковина.

Літературні мови XIV – перша пол. XV ст. Слов'яноруська (церковнослов'янська) і руська (українська ділова) мови, їхні функції. Ствердження державності «руської» мови у другому виданні «Литовського статуту», «Судебник» Казимира Ягайловича (1468).

Виникнення братських шкіл (кінець XVI ст.), складання для них церковнослов'янських граматики, створених за греко-латинськими зразками: «Грамматика словенська язика...» (1586), «Грамматика доброглаголивого

еллинословенского языка» (1591), «Грамматика словенская» Лаврентія Зизанія (1596), «Грамматика словенския правильное синтагма» Мелетія Смотрицького (1619), Кам'янецька (1638).

Спроба Івана Ужевича скласти граматику ділової української мови на південно-західній українській основі (рукописна «Грамматика словенская» (1643,1645), популяризація і зміцнення позицій української літературно-писемної мови.

Лексикографічні описи церковнослов'янської мови з українськими тлумаченнями («Лексис...» Лаврентія Зизанія (1596), «Лексисъ съ толкованіемъ словенскихъ мовъ просто» невідомого автора, «Лексыконъ словеноросский...» Памва Беринди (1627), «Синоныма славенороська» (XVII ст.); латино-слов'янські словники (Є. Славинецького, А. Корецького-Сатановського (бл. 1642)).

Розвиток церковно-релігійної публіцистики полемічного характеру на народномовній основі, спрямованої проти полонізації та латинізації української мови.

Мова художньої літератури кінця XVI-першої половини XVII ст.: панегіричні й богословсько-дидактичні вірші.

Ділове, конфесійне і художнє українське письменство XVI ст. як свідчення наявності в українській мові основних притаманних їй лексичних, фонетичних і граматичних рис; значна варіантність літературних норм.

Українська літературна мова початкового періоду формування її на народнорозмовній основі. Козацька доба (1648-1780)

Визвольна війна українського народу 1648-1654рр. проти польського гніту; приєднання України до Росії; розвиток українськомовного ділового жанру в Гетьманщині, витіснення його польською мовою на Правобережжі, російською мовою – на Слобожанщині, пізніше – в Гетьманщині. Становлення української літературної мови на загальнонародній основі.

Нова українська літературна мова (кінець XVIII – 40-ві рр. XIXст.)

Поширення української мови на південний схід. Формування української літературної мови, побудованої на народній основі. Історична роль у цьому процесі південно-східного наріччя і зокрема середньонаддніпрянських говорів.

Народна основа мови творів І. Котляревського. Елементи давньої української літературної мови в «Енеїді», мова п'єси «Наталка Полтавка». Значення творчості І. Котляревського в історії української літературної мови.

Боротьба в Галичині за літературну мову на народній основі («Русалка Дністровая»).

Розвиток української літературної мови в період від І. Котляревського до Т. Шевченка. Широке і стилістично різноманітне використання усної народної творчості, зокрема пісенної мови та розмовно-побутової мови різних верств села і міста.

«Грамматика малороссийского наречия» О. Павловського (1818). Інші граматики та граматичні праці першої половини XIX ст. (І.Могильницького,

Й. Лозинського, М. Лучкая, Й. Левицького). Словники української мови першої половини ХІХ ст.

Варіантність граматичних норм української літературної мови в першій половині ХІХ ст. Полеміка навколо питання граматичної і правописної нормалізації української літературної мови (М. Максимович, Г. Квітка-Основ'яненко).

Правописні системи першої половини ХІХ ст. в Східній і Західній Україні.

40-ві рр. ХІХ – початок ХХ ст.

Новий етап у розвитку української літератури й української літературної мови у зв'язку з появою «Кобзаря» Т. Шевченка.

Загальна характеристика розвитку української літературної мови другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Розширення сфер застосування української літературної мови на Східній та Західній Україні: а) художня література; б) проза і публіцистика; в) театр; г) частково наука і школа (у тому числі недільні школи кінця 50-х-початку 60-х рр. ХІХ ст. у Західній Україні).

Збагачення української літературної мови новими лексичними і стилістичними засобами у зв'язку з розвитком суспільно-політичних відносин, науки, техніки й мистецтва.

Відображення стилістичної різноманітності літературної мови й особливостей мови різних соціальних верств у художній літературі середини ХІХст. – початку ХХст. (Марко Вовчок, Л. Глібов, Ю. Федькович, І. Нечуй-Левицький, М. Старицький, Панас Мирний, І. Франко, І. Тобілевич, Леся Українка, М. Коцюбинський, П. Грабовський, А. Тесленко, В. Стефаник, О. Кобилянська та ін.).

Питання граматичного й лексичного унормування української літературної мови в українській пресі ХІХ – початку ХХ ст.

Українська літературна мова за радянських часів

Жовтневий переворот у Петрограді (1917 р.) і національно-визвольна боротьба українців. Українська академія наук, інститут української наукової мови.

Культурна революція і поширення норм літературної мови в народних масах. Роль народної інтелігенції в розвитку української літературної мови.

Найважливіші граматики української мови. Найважливіші словники радянської доби.

Видання історичних пам'яток української мови. Відображення розвитку української літературної мови в українській художній літературі (мовотворчість Павла Тичини, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Олександра Довженка, Олесь Гончара, Михайла Стельмаха та ін.).

Високий рівень перекладацького мистецтва в галузі художньої літератури. Українське мовознавство в діаспорі.

Доба нової державності української мови

Державність української мови. Правова основа державності української мови. Закон про мови в УРСР (1989 р.). Конституція України (1996 р.) про мову (стаття 10). Мовні обов'язки громадян. Українська мова як державна і як

рідна в освітній системі, у державному і громадському житті.

Розширення сфер функціонування української мови на всіх рівнях державного і суспільного життя. Збагачення виражальних засобів української мови (зміни в лексиці, фразеології).

Соціолінгвістична ситуація в сучасній Україні

Корекція сфер використання державної мови і мов національних меншин. Правописна проблема сучасної української літературної мови. Питання культури володіння українською мовою в Українській державі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Духовна синергетика рідної мови : Лінгвофілософські нариси : монографія. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 342 с.
2. Гнатюк Л. То якою ж мовою писав Григорій Сковорода? *Дивослово*. 2006. № 3. С. 44
3. Голоюх Л. В. Історія української літературної мови: навчальний посібник. Луцьк, 2021. 140 с.
4. Гриценко С.П. Динаміка лексикону української мови XVI–XVII ст. Київ : Тов. «КММ», 2017. 936 с.
5. Задорожний В. Як треба читати тексти кирилівського письма. *Дивослово*. 2004. № 2. С. 22-25
6. Історія українського правопису XVI – XX століття: Хрестоматія / Упор. В.В.Німчук, Н.В. Пуряєва. К., 2004. 582 с.
7. Історія, граматики, поетика українського слова. / М. І. Степаненко ; передмова П. С. Дудика. – Полтава : АСМІ, 2008. 342 с.
8. Києво-Могилянська академія XVII-XVIII ст. в іменах. Київ. 2001. 48 с.
9. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. Київ : КМ Академія, 2004. 164 с.
10. Матвієнко А. Пересопницьке Євангеліє – видатна пам'ятка українського відродження XVI ст. *Дивослово*. 2004. №5. С. 31-34
11. Мацько Л., Христенко В. Історія української літературної мови. *Дивослово*. 2002. № 10. С. 53-60.
12. Мозер М. Причинки до історії української мови / За заг. ред. С. Вакуленка. Харків, 2009. 832 с.
13. Мойсієнко В.М. Про національний статус «руської мови» в часи Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. *Мовознавство*. 2005. №1. С. 67–82.
14. Німчук В. В. Хрестоматія з історії української мови XI – XIII ст. Житомир : Полісся, 2015. 352 с.
15. Німчук В.В. До проблеми розмежування. *Пам'ятки України: історія та культура*. 2002. № 3–4. С. 170-175.
16. Огієнко І. Історія української літературної мови. К., 2020. 326 с.
17. Панько Т.І. До проблеми формування уніфікації української мови. *Мовознавство*. 1990. №1. С.8-17.

- 18.Півторак Г. П. Історична правда проти імперської облуди. Київ : Арт прінт студія, 2018. 148 с.
- 19.Півторак Г. П. Українці: звідки ми і наша мова. Дослідження, факти, документи. Київ : Віпол, 2014. 280 с.
- 20.Півторак Г. П. Державна мова у Великому князівстві литовському і проблема розмежування українських і білоруських писемних пам'яток. *Мовознавство*. 2005. №3-4.
- 21.Русанівський В. Історія української літературної мови. – Київ. 2001. 391 с.
- 22.Сабліна С. В. Конспект лекцій з історії української літературної мови ХІХ – поч. ХХ ст. Запоріжжя : ЗНУ, 2005. 51 с.
- 23.Ткаченко О. Українська мова: Сьогодення й історична перспектива. Київ: Наукова думка, 2014. 512 с.

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

Дисципліна «Загальне мовознавство», його мета, предмет, об'єкт, завдання і місце в системі навчальних лінгвістичних дисциплін. Загальне і часткове мовознавство; теоретичне і практичне мовознавство. Мова як норма, система і мовленнєва діяльність.

Мова і суспільство. Суспільна природа мови і мовної діяльності. Роль мови у формуванні суспільної (національної) свідомості. Мова як суспільно-історична норма, територіальна і соціальна диференціація норм. Мова, нація. Національні культури. Літературна мова та її стилі. Норми літературної мови/мовлення. Соціальні спільності людей і соціальні типи норм. Етнолінгвістика. Соціолінгвістика.

Мовознавство і семіотика. Проблема знака. Мовні і немовні знаки. Типи знаків і специфіка мовної системи, самотність і суспільна функція знака. Слово як основний мовний знак. Мова як особлива знакова система. Семіотика – наука про систему мовних знаків.

Мова, мислення і свідомість, передумови виникнення людської мови. Мова й етногенез. Мова і свідомість. Мова і мислення. Металінгвістика як наука про взаємовідношення мови і мислення. Психолінгвістика. Рівні мовної здібності. Функціональна роль значення слова в породженні мовлення.

Семантика. Значення як понятійно-номінативна категорія. Типи мовних значень. Лексичні і граматичні значення. Семантична структура та її конструкти. Лексичне значення: поняття, смисл, зміст. Відношення мислення до граматичних значень мови. Теорія мовної відносності.

Структура мовної системи. Мовна система і мовна структура, як об'єкт науки про мову. Найсуттєвіші ознаки мовної системи. Подвійне членування мови. Структурні рівні мови: фонематичний рівень, семантичний рівень (морфеміко-морфологічний і лексико-семантичний) та синтаксичний рівні. Проблема частин мови. Проміжні рівні мовної системи. Парадигматичні й синтаксичні відношення. Ієрархія мовної будови та між рівневі зв'язки.

Мова як конкретно-історична категорія. Історичний розвиток мови.

Статика і динаміка в мові. Функціонування і розвиток мови. Чинники розвитку мови. Взаємодія мов та мовні контакти. Диференціація та інтеграція – основні процеси розвитку мови. Синхронія та діахронія. Закони розвитку мови.

Сучасне мовознавство як результат тривалого розвитку науки про мову. Історія мовознавства як поглиблення і розширення лінгвістичної теорії, вдосконалення прийомів і методики лінгвістичного аналізу. Основні етапи історії мовознавства.

Питання мовознавства у філології класичної старожитності. Мовознавство в стародавній Індії. Старогрецьке мовознавство китайське і арабська мовознавство.

Мовознавство середньовіччя і XVII – XVIII століть.

Виникнення порівняльно-історичного мовознавства і становлення порівняльно-історичного методу мовознавства.

Розвиток компаративістики в другій половині XIX століття. Філософія В. Гумбольдта.

Логіко-граматична школа середини XIX століття (К. Беккер, Ф. Буслаєв). Психологічні школи в мовознавстві XIX ст. (Г. Штейнталь, М. Лацарус, В. Вундт та ін.).

Психологічний напрямок у вітчизняному мовознавстві: Харківська лінгвістична школа, загально лінгвістична концепція О.Потєбні та її філософські основи, вчення про мову і мислення, слово, його внутрішню форму і значення, систему мови і мовлення, граматичні категорії, речення.

Молодограматизм як провідна школа історико-порівняльного психологічного мовознавства.

Мовознавство кінця XIX – початку XX ст. Неограматичний напрямок. Казанська лінгвістична школа. Женевська і Празька школи.

Мовознавство XX та XXI ст. Основні напрями мовознавства початку XX ст.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 248 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістик. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Київ: Академія, 2008. 240 с.
4. Гайдаєнко І. В. Дистрибутивний аналіз як метод дескриптивної лінгвістики. *Зб.наук.праць «Південний архів». Філологічні науки*. Вип. XXI. Херсон. ХДУ, 2003. С. 130-133.
5. Гайдаєнко І. В. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Загальне мовознавство» (Структуральні школи). Херсон: ХДУ, 2003. 43 с.
6. Загальне мовознавство : навчально-методичний посібник / уклад. І. С. Гонца. – Умань : “Візаві”, 2017. 102 с.

7. Загальне мовознавство: навч. посібник / уклад. Н. Демченко, Т.Крехно, А. Чала. Харків : ФОП Петров В. В., 2020. 192 с.
8. Зеленько А. С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови. Луганськ: Альма-матер. 2002. 283 с.
9. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства. Київ : Видавничий дім «Ін Юре». 2008. Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168 с.
10. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства. Київ: Видавничий дім «Ін Юре». 2008. Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224 с.
11. Кочерган М. Мовознавство на сучасному етапі. *Дивослово*. 2003. №5. С. 24-29.
12. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Видавничий центр «Академія», 2003. 464 с.
13. Пентилюк М. І., Гайдаєнко І. В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф. де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.
14. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К. 2008. 712 с.
15. Селіванованова О. О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К. 2006.

СТИЛІСТИКА

Вступ. Стилїстика, як лїнгвістична дисциплїна, що вивчає стилїстичнї ознаки мовних одиниць усїх рївнїв (стилїстичнїй їнвентар мови), використання стилїстичних засобїв для експресїї їнтелектуального, емоційного та естетичного змїсту, для ефектївностї мовлення; розкриває закономірностї функціонування мови в рїзних сферах ї ситуаціях спїлкування; досліджує та вивчає стилї мови ї мовлення, виявляє комунїкативно-виражальнї можливостї мови, її багатство та красу. Мовнїй ї позамовнїй аспекти стилїстики.

Стилїстична система української мови як предмет стилїстики. Фїлософські основи вчення про основнї умови ї елементи дїалектики, онтологїчну єднїсть, думки, волї ї емоцій, про спїввїдношення об'єктивного та суб'єктивного в процесї пїзнання, про зв'язок ї залежнїсть форми ї змїсту.

Методи стилїстики: семантико-стилїстичнїй аналіз; зїставлення; стилїстичнїй експеримент; статистичнїй метод.

Структура стилїстики. Загальна стилїстика (теоретична стилїстика, або теорїя стилїстики).

Стилїстика ресурсїв (засобїв), або описова ї функціональна стилїстика. Стилїстика художньої лїтератури як галузь функціональної стилїстики. Вчення В. В. Виноградова про три кола стилїстики: стилїстика мови як «система мови», стилїстика мовлення, тобто рїзних вїдїв суспїльного вживання мови, ї стилїстика художньої лїтератури.

Стилїстика мови. Стилїстика писемної мови та стилїстика усної мови.

Нетотожність понять: писемна – книжна, усна – розмовна мова.

Стилістика мовлення. Монологічне і діалогічне мовлення. Генеруюча функція стилістики мовлення. Діалектичний взаємозв'язок між стилістикою мови та стилістикою мовлення.

Функціональна стилістика як вчення про функціональні стилі, їх класифікація і внутрішня жанрова диференціація, мовленнєва системність стилів, принципи відбору й прийоми поєднання мовних одиниць.

Практична стилістика як навчальна дисципліна, мета якої – навчити мовців добре володіти багатством виражальних засобів літературної мови відповідно до мети, призначення, умов і сфери спілкування. Теоретична основа практичної стилістики. Прикладний характер практичної стилістики та її значення для піднесення мовленнєвої культури особистості. Зв'язок стилістики з іншими лінгвістичними й нелінгвістичними дисциплінами.

Основні поняття стилістики. Стиль. Визначення мовного стилю. Функціональний стиль. Стиль і текст. Питання про стилі мови і стилі мовлення. Стиль як продукт мовленнєвої діяльності носіїв мови. Принципи класифікації та внутрішньої жанрової диференціації стилів. Підстили. Типологія стилів.

Норма. Стилістичні норми мови як кодифіковані мовні засоби, які характеризуються певною частотністю щодо рівних стилів і мають потенційна стилістичне значення, відповідне певному функціональному стилю або підстилю. Протидія тенденцій до стабільності та змінності в стилістичних нормах. Стилістичні помилки як порушення стилістичних норм.

Стилістичне значення (конотація). Стилістичні значення як додаткові (супровідні) до лексико-семантичних і граматичних значень; емоційно-експресивні й функціональні ознаки, що обмежують використання мовних одиниць певною сферою і таким чином несуть стилістичну інформацію. Стилістично нейтральні та стилістично забарвлені мовні одиниці. Емоційно-експресивна й функціональна стилістична забарвленість.

Стилістема як мовна одиниця з реальними можливостями стилістичного значення і як мовленнєва одиниця з певним стилістичним значенням.

Стилістичні засоби як елементи мови (мовлення), здатні виражати стилістичну інформацію (експресивно-оцінну, експресивно-емоційну, функціонально-стильову).

Стилістичний прийом як спосіб створення за допомогою стилістичних засобів стилістичного значення або його відтінку.

Характеристика функціональних стилів української літературної мови. Історичний розвиток стилів української літературної мови. Давня українська літературна мова з кількома жанровими різновидами (конфесійним, полемічним, літописним, фольклорним та ін.) і перевагою офіційної актової мови. Стилістична розбудова нової української літературної мови з перевагою стилю художньої літератури.

Художній стиль як різновид мови, що виражає мистецьку форму суспільної свідомості, обслуговує художньо-творчу діяльність мовців і має

мистецьку сферу поширення. Основна ознака художнього стилю. Жанри художнього стилю: поетичний, прозовий, драматичний. Індивідуально-авторські стилі. Колорити художнього стилю: урочистий, книжний, офіційний, інтимний, фамільярний, іронічний, гумористичний, сатиричний, саркастичний.

Публіцистичний стиль як різновид мови, що обслуговує політико-ідеологічну діяльність мовців і поширений у сфері засобів масової комунікації. Підстилі публіцистичного стилю: власне публіцистичний, політико-ідеологічний, політико-агітаційний.

Науковий стиль як різновид мови, що обслуговує науково-технічну і навчальну діяльність мовців, поширений у сфері науки, техніки, освіти. Підстилі наукового стилю: власне науковий, науково-технічний, навчальний, науково-популярний, науково-публіцистичний. Галузі, жанри і способи викладу матеріалу в науковому стилі.

Офіційно-діловий стиль як різновид літературної мови, що обслуговує офіційно-ділову й виробничу діяльність мовців і виявляється в офіційній сфері суспільних стосунків (офіційно-політичних, правових, економічних, виробничих). Підстилі офіційно-ділового стилю: законодавчий, адміністративно-канцелярський, дипломатичний. Їх жанрові різновиди. Мовленнєва системність офіційно-ділового стилю і засоби її створення.

Розмовно-побутовий різновид літературної мови, що обслуговує побут мовців, виявляється в неофіційній сфері суспільних стосунків. Усна і писемна форми розмовно-побутового стилю. Діалогічне і монологічне мовлення.

Епістолярний стиль. Сфера поширення. Головне призначення. Головні конститутивні ознаки. Мовленнєва системність епістолярного стилю та засоби її створення.

Конфесійний стиль. Сфера поширення. Головне призначення. Листи та інші твори епістолярного стилю. Офіційне та неофіційне листування. Типи листів за прагматичними ролями комунікантів. Типологічна структура листів різних типів.

Взаємозв'язок та взаємодія стилів. Використання елементів одного стилю в текстах іншого. Уплив науково-технічного прогресу та динамічності суспільства на розвиток усіх стилів української літературної мови.

Засоби (ресурси) стилістики української літературної мови. Лексична стилістика. Стилістичне навантаження слова і стилістично-функціональна диференціація лексичного складу української мови. Стилістично нейтральна і стилістично забарвлена лексика. Емоційно забарвлена лексика і функціонально забарвлена лексика. Слова книжної конотації і слова розмовної конотації.

Архаїзми. Історизми. Старослов'янізми. Інтернаціоналізми. Неологізми. Терміни. Професіоналізми. Запозичення. Діалектизми. Арготизми і жаргонізми. Просторіччя. Місце та стилістична роль названих одиниць у мовних стилях.

Лексична синонімія – основне джерело засобів словесної образності,

стилістичної виразної. Мовні і контекстуальні стилістичні синоніми. Внутрішньостильові й міжстильові синоніми. Стилiстична роль синонiмiв.

Стилiстичне використання антонiмiв – основа для створення стилiстичних фiгур контрастiв, антитез, оксюморонiв.

Омонiми як матерiал для версифiкацiй i каламбурiв.

Стилiстичнi функцiї паронiмiв.

Стилiстика фразеологiчних одиниць. Стилiстична класифiкацiя фразеологiзмiв: книжнi, фольклорнi, розмовно-побутовi. Синонiмiчнi фразеологiзми.

Фоностилiстика (графiко-фонетичнi засоби стилiстики). Експресивнi можливостi звукiв української мови. Евфонiя. евфонiчнi чергування голосних. Звуковi повтори (анафора, епiфора, алiтерацiя, асонанс, дисонанс) i їх стилiстичне використання.

Графостилiстичнi засоби стилiстики (текст, графiчна органiзацiя тексту, актуальне членування, абзац, перiод).

Стилiстичнi засоби словотвору. Стилiстична актуалiзацiя словотворчих засобiв української мови. Стилiстичне використання iменникiв, прикметникiв, дiєслiв, яким суфiкси надають емоцiйно-експресивного забарвлення. Стилiстичнi можливостi iнших видiв словотвору.

Граматична стилiстика. Граматична стилiстика як вчення про стилiстичний аспект граматичної будови мови, стилiстичнi можливостi граматичних одиниць.

Стилiстична морфологiя. Стилiстичнi можливостi граматичних форм часу, способу, особи, виду, стану дiєслiв. Стилiстичне використання якiсних, вiдносних, присвiйних прикметникiв, повних i коротких форм. Прикметник – епiтет. Стилiстичнi можливостi категорiй роду, числа й вiдмiнка iменникiв. Стилiстичнi опозицiї варiантних форм вiдмiнкiв.

Стилiстичнi функцiї займенникiв. Участь прийменникiв, сполучникiв, часток у твореннi стилiстичних фiгур. Iнтер'ективи як стилiстична категорiя.

Стилiстичний синтаксис. Стилiстичнi можливостi двоскладного речення (головних, другорядних членiв речення i засобiв зв'язкiв мiж ними). Стилiстичнi функцiї односкладних та неповних речень. Стилiстичний аспект синтаксичних синонiмiв.

Стилiстичнi можливостi порядку слiв (взаєморозташування пiдмета i присудка, дискантне розташування членiв речення, iнверсiя означень, додаткiв, обставин). Порядок слiв як стильова ознака мовлення.

Стилiстичнi фiгури: перiод, антитеза, елiпс, умовчання, повтор, асиндетон, полiсиндетон, плеоназм, тавтологiя, амплiфiкацiя, градацiя, анафора, епiфора та iн.

Тропи: метафора (антономазiя, персонiфiкацiя, алегорiя); метонiмiя (синекдоха, перифраза, евфемiзм); iронiя; гiпербола, мейозис, лiтота; епiтет, порiвняння.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика української мови. Тернопіль, 2004. 257 с.
2. Гайдаєнко І. В. Матеріали лекцій з курсу «Стилiстика». *Информационно-методический журнал издательства ХДУ «Печатное слово»*. Херсон: ХДУ, 2003 (1).
3. Гайдаєнко І. В. Образно-тропеїчні засоби української мови. *Информационно-методический журнал издательства ХДУ «Печатное слово»*. Херсон: ХДУ, 2003 (2).
4. Гайдаєнко І. В. Жанр як тип літературної форми та основи його формування. *Информационно-методический журнал издательства ХДУ «Печатное слово»*. Херсон: ХДУ, 2004 (3/8).
5. Гайдаєнко І. В., Пентилюк М. І. Наукові засади навчання стилістики у вищій школі. Ч.І. *Информационно-методический журнал изд-ва ХГУ «Печатное слово»*. 2005 (5/16).
6. Гайдаєнко І. В., Пентилюк М. І. Наукові засади навчання стилістики у вищій школі. Ч.ІІ. *Информационно-методический журнал изд-ва ХГУ «Печатное слово»*. 2006 (7/18).
7. Дудик П. С. Стилiстика української мови. Київ : «Академія». 2005. 368 с.
8. Капелюшний А. О. Стилiстика. Редагування журналістських текстів: практичні заняття (Навчальний посiбник з курсів: Практична стилістика української мови, Стилiстика тексту; Редагування в засобах масової інформації). Львів: ПАІС. 2003. 544с.
9. Мацько М. І. та ін. Стилiстика української мови. Київ: Вища школа, 2003.
10. Пентилюк М. І., Гайдаєнко І. В. Евфонічність української мови. Рідні джерела. *Освітній науково-методичний журнал*. Київ. 2003. №2.
11. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради : навчальний посiбник для студ. гуманіт. спец. вищих навч. закл. К. : Либідь, 2008. 240 с.
12. Стилiстика української мови : підручник для студ. філол. спец. вузів / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько ; за ред. Л. І. Мацько. – 2-ге вид., випр. К. : Вища школа, 2005. 462 с.
13. Стилiстика української мови : практикум : навчальний посiбник для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. / Л. В. Кравець ; за ред. Л. І. Мацько. К. : Вища шк., 2004. 199 с.
14. Штонь О. П. Стилiстика української мови : модульний курс. Тернопіль : ТНПУ, 2012. 156 с.
15. Штонь О. П. Стилiстика української мови : практикум. Тернопіль : ТНПУ, 2011. 94 с.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Українська література XI – XIX століть

Усна народна творчість: жанри, теми, поетика творів.

Розвиток давньої української літератури. Видатні представники. Розвиток жанрів, ідейно-тематичне звучання творів.

Сентименталізм в українській літературі. Творчість Г.Квітки-Основ'яненка, І.Котляревського.

Специфіка українського романтизму.

Поетична творчість Т.Шевченка: проблематика, поетика, жанрово-стильова система.

Прозова та драматична спадщина Т.Шевченка.

Історична романтична проза. Роман П.Куліша «Чорна рада».

Українська поезія першої половини XIX ст. Жанрово-стильові особливості, поетика, тематика. Основні осередки та постаті.

Фольклорно-міфологічна та фольклорно-психологічна течія в літературі українського романтизму.

Реалізм як художній метод в українській літературі. Теоретичне обґрунтування реалізму в другій половині XIX ст.

Натуралізм як літературний напрям. Його прояви в українській літературі. Європейський натуралізм і проза І.Франка.

Розвиток української прози другої половини XIX ст.

Українська поезія другої половини XIX ст. Жанри і стилі, поетика, тематика.

Особливості української драматургії другої половини XIX ст. Творчість І.Карпенка-Карого, М.Кропивницького, М.Старицького.

Народницька модель в українській літературі другої половини XIX ст. (О.Кониський, Б.Грінченко).

Проза Панаса Мирного. Жанрові особливості проблематика, основні конфлікти. Роль і місце романістики письменника з історії української літератури.

Творчість І.Нечуя-Левицького.

Світоглядно-художня еволюція у творчості М.Коцюбинського. Синтез реалістичної, неоромантичної та імпресіоністичної поетики.

Теоретичні погляди І.Франка та його художня практика. Реалізм і модернізм у прозі І.Франка. Поезія І.Франка.

Українська література XX століття

Теоретичні засади українського модернізму. Стильові течії та напрями українського модернізму.

Особливості українського літературного імпресіонізму. Філософсько-естетична платформа, засади поетики.

Символізм в українській літературі початку XX століття.

Неоромантизм як художня система в українській літературі першої половини XX століття. Етапи, визначні представники.

Феміністичний дискурс в українському модернізмі.

Експресіонізм в українській літературі.
Драматургія Лесі Українки в контексті європейської «нової драми».
Неореалізм в українській літературі 1910-1930-х років. Творчість В.Винниченка, В.Підмогильного.
Літературна дискусія 1925-1928-го року.
10.Український неокласицизм: естетичне спрямування та художня практика.
Неокласики в ідейно-стильовому полі 1920-1930-х років.
Український літературний авангард ХХ століття. Авангардистські, футуристські угруповання у літературному процесі 20-х років ХХ ст.
Поезія «празької школі». Філософсько-естетичні засади та особливості поетики. Творчість О.Ольжича, О.Теліги, Є.Маланюка.
Фольклорність і міфологізм у поезії першої половини ХХ ст. (В.Сосюра, Б.-І.Антонич та ін.).
Мистецький Український Рух: критичний і теоретичний дискурси. Проза та драматургія МУРу (Ю.Косач, І.Костецький, У.Самчук, І.Багряний).
Модерністи і традиціоналісти.
Екзистенціалістський дискурс в українській літературі ХХ століття: репрезентативні явища.
Інтелектуалізм в українській літературі ХХ століття. Жанрово-стильова специфіка явища. Основні етапи, представники.
Соціалістичний реалізм в українській літературі ХХ століття: ідеологія та естетика.
Шістдесятництво та ідейно-стильове розмаїття літератури даного часу.
Стильові тенденції української прози 1960-1970-их років. Проза Григора Тютюнника, П.Загребельного, Р.Іваничука та ін.
Особливості поетики української химерної прози. Творчість В.Шевчука, В.Земляка, Є. Гуцала.
Спільне та відмінне у філософсько-естетичних засадах Нью-Йоркської поетичної групи та «Київської школи».
Поезія 80-90-х років ХХ століття: ідеологія, естетика, поетика. Творчість І.Римарука, В.Герасим'юка, І.Малковича.
Поезія 90-х років ХХ ст. Інтертекстуальність, іронічність. С.Жадан, І.Андрусак.
Постмодерністські тенденції в українській прозі кінця ХХ ст.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Береза І.Ю., Руссова В.М. Історія української літератури (Давня література). Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили. 2011. 68 с.
2. Біла А. Символізм: наукове видання. – Киї : Темпора. 2010. 272 с.
3. Біла А. Сюрреалізм: наукове видання. Київ: Темпора. 2010. 208 с.
4. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрями. Київ: Смолоскип, 2006. 464 с.
5. Будний В.В., Ільницький М.М. Порівняльне літературознавство. Київ: Києво-Могилянська академія. 2008. 430 с.

6. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: письменник і літературний процес. К.: Академвидав, 2008. 350 с.
7. Жулинський М. Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям / М. Жулинський. К., 2011. 1152 с.
8. Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії новітньої української літератури: монографія / Н. Зборовська. К., 2006. 504 с.
9. Історія української літератури : у 12 т. Т. 9 / за заг. ред. В. Дончика. Київ : Наукова думка, 2016. 782 с.
10. Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття / За ред. О. Гнідан: У 2-х кн. К.: Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с.
11. Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття / За ред. О. Гнідан: У 2-х кн. К.: Либідь, 2006. Кн. 2. 496 с.
12. Історія української літератури ХХ - поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. Т. 1 / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко, Т. В. Бикова, В. С. Брюховецький. Київ : Академвидав, 2013. 588 с.
13. Історія української літератури. Кінець ХІХ - початок ХХ ст. : підручник для студ. вищ. навч. закладів: У 2 кн. Кн. 1 / За заг. ред. О.Д. Гнідан. К.: Либідь, 2005. 624 с.
14. Історія української літератури: ХХ - поч. ХХІ ст.: у 3 т. / за ред. В. І. Кузьменка. К.: Академвидав, 2014. Т. 2. 536 с.
15. Історія української літератури: ХХ - поч. ХХІ ст.: у 3 т. / за ред. В. І. Кузьменка. К.: Академвидав, 2017. Т. 3. 544 с.
16. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: підручник у 10 т. / Ю.Ковалів. К.: Академія, 2013. Т.1. 512 с.
17. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ - початок ХХІ ст.: підручник у 10-ти томах. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т.2. 342 с.
18. Криловець А. Українська література перших десятиріч ХХ століття: Філософські проблеми. Тернопіль: Навч. книга, 2005. 256 с.
19. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження : антологія 1917–1933: поезія, проза, драма, есей / упоряд. Ю. Лавріненко ; післямова Є. Сверстюка. Київ: Смолоскип, 2002. 984 с.
20. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики. Київ: ВЦ «Академія». 2010. 520 с.
21. Руснак І. Є. Український фольклор. Київ: Академія. 2010. 304 с.
22. Сірук В. Наративні структури в українській літературі 80-90-х років ХХ століття (типологія і внутрішньо текстові моделі). Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. 224 с.
23. Українська література ХХ століття : моногр. / Микола Ткачук. Тернопіль: Медобори, 2014. 608 с.
24. Юрчук О. У тіні імперії : Українська література у світлі постколоніальної теорії. К. : ВЦ «Академія», 2013. 224 с.
25. Якубовська М. У дзеркалі слова: Есеї про сучасну українську літературу. Львів: Каменяр, 2005. 752 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

УКРАЇНСЬКА МОВА

1. Мова і суспільство. Суспільна природа мови і мовної діяльності. Роль мови у формуванні суспільної (національної) свідомості.
2. Літературна мова та її стилі. Норми літературної мови/мовлення.
3. Мовознавство і семіотика. Проблема знака. Мовні і немовні знаки. Типи знаків і специфіка мовної системи, самотутність і суспільна функція знака
4. Мова, мислення і свідомість, передумови виникнення людської мови. Мова й етногенез. Мова і свідомість. Мова і мислення.
5. Семантика. Значення як понятійно-номінативна категорія. Типи мовних значень. Лексичні і граматичні значення.
6. Структура мовної системи. Мовна система і мовна структура, як об'єкт науки про мову. Подвійне членування мови. Структурні рівні мови: фонематичний рівень, семантичний рівень (морфеміко-морфологічний і лексико-семантичний) та синтаксичний рівні.
7. Проблема частин мови. Проміжні рівні мовної системи. Парадигматичні й синтаксичні відношення. Ієрархія мовної будови та міжрівневі зв'язки.
8. Історія мовознавства як поглиблення і розширення лінгвістичної теорії, вдосконалення прийомів і методики лінгвістичного аналізу. Основні етапи історії мовознавства.
9. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства і становлення порівняльно-історичного методу мовознавства.
10. Розвиток компаративістики в другій половині XIX століття. Філософія В.Гумбольдта. Логіко-граматична школа середини XIX століття (К.Беккер, Ф.Буслаєв). Психологічні школи в мовознавстві XIX ст. (Г.Штейнталь, М.Лацарус, В.Вундт та ін.).
11. Психологічний напрямок у вітчизняному мовознавстві: Харківська лінгвістична школа, загально лінгвістична концепція О.Потебні.
12. Мовознавство кінця XIX початку XX ст. Молодограматизм як провідна школа історико-порівняльного психологічного мовознавства.
13. Неограматичний напрямок. Мовознавство XX та XXI ст.
14. Українська мова в колі слов'янських. Українська літературна мова як одна з найдавніших форм культури українського народу.
15. Джерела вивчення історії української літературної мови. Гіпотези походження української мови.
16. Періодизація історії української літературної мови. Етапи виникнення української мови серед слов'янських (праіндоевропейська, балтослов'янська і праслов'янська доба).
17. Перші граматичні праці XVI-XVII ст. (граматики М.Старицького, І.Ужєвича).

18. Лексикографічні описи церковнослов'янської мови з українськими тлумаченнями («Лексис...» Лаврентія Зизанія (1596), «Лексисъ съ толкованіємъ словенскихъ мовъ просто» невідомого автора, «Лексыконъ словеноросскый...» Памва Беринди (1627), «Синоныма славенороська» (XVII ст.); латино-слов'янські словники (Є. Славинецького, А. Корецького-Сатановського (бл. 1642)).
19. Найважливіші граматики XIX ст.
20. Формування національної літературної мови, побудованої на живомовній загальнонародній основі XIX ст. Народномовна основа творів І.П.Котляревського.
21. Роль Т.Г.Шевченка в історії української літературної мови.
22. Спроби нормалізації української літературної мови у 20-30-х роках.
23. Функціонування Закону про мову в галузі освіти, офіційно-ділового стилю. Епохальні зміни в розвитку літературної мови за період здійснення державної самостійності України.
24. Стилiстична система української мови як предмет стилістики.
25. Стилiстика мови. Стилiстика писемної мови та стилістика усної мови
26. Нетотожність понять: писемна – книжна, усна – розмовна мова.
27. Основні поняття стилістики. Стилi. Визначення мовного стилю. Функціональний стилi. Стилi і текст.
28. Питання про стилі мови і стилі мовлення. Стилi як продукт мовленнєвої діяльності носіїв мови. Принципи класифікації та внутрішньої жанрової диференціації стилів. Підстилi. Типологія стилів.
29. Норма. Стилiстичні норми мови як кодифіковані мовні засоби. Стилiстичне значення (конотація).
30. Характеристика функціональних стилів української літературної мови. Історичний розвиток стилів української літературної мови.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1. Усна народна творчість: жанри, теми, поетика творів.
2. Розвиток давньої української літератури. Видатні представники. Розвиток жанрів, ідейно-тематичне звучання творів.
3. Сентименталізм в українській літературі. Творчість Г. Квітки-Основ'яненка, І. Котляревського.
4. Специфіка українського романтизму. Фольклорно-міфологічна та фольклорно-психологічна течія в літературі українського романтизму.
5. Реалізм як художній метод в українській літературі. Теоретичне обґрунтування реалізму в другій половині ХІХ ст.
6. Особливості української драматургії другої половини ХІХ ст. Творчість І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького, М. Старицького.
7. Теоретичні засади українського модернізму.
8. Сильові течії та напрями українського модернізму.
9. Особливості українського літературного імпресіонізму. Філософсько-естетична платформа, засади поетики.
10. Символізм в українській літературі початку ХХ століття.
11. Неоромантизм як художня система в українській літературі першої половини ХХ століття. Етапи, визначні представники.
12. Феміністичний дискурс в українському модернізмі
13. Експресіонізм в українській літературі.
14. Драматургія Лесі Українки в контексті європейської «нової драми».
15. Світоглядно-художня еволюція у творчості М. Коцюбинського. Синтез реалістичної, неоромантичної та імпресіоністичної поетики.
16. Неореалізм в українській літературі 1910-1930-х років. Творчість В. Винниченка, В. Підмогильного.
17. Літературна дискусія 1925-1928-го року.
18. Український неокласицизм: естетичне спрямування та художня практика. Неокласики в ідейно-стильовому полі 1920-1930-х років.
19. Український літературний авангард ХХ століття. Авангардистські, футуристські угруповання у літературному процесі 20-30-х років ХХ ст.
20. Поезія «празької школи». Філософсько-естетичні засади та особливості поетики. Творчість О. Ольжича, О. Теліги, Є. Маланюка.
21. Мистецький Український Рух: критичний і теоретичний дискурси. Проза та драматургія МУРу (Ю. Косач, І. Костецький, У. Самчук, І. Багряний). Модерністи і традиціоналісти.
22. Екзистенціалістський дискурс в українській літературі ХХ століття: репрезентативні явища.
23. Соціалістичний реалізм в українській літературі ХХ століття: ідеологія та естетика.
24. Шістдесятництво та ідейно-стильове розмаїття літератури другої половини ХХ ст.
25. Сильові тенденції української прози 1960-1970-х років. Проза Григора Тютюнника, П. Загребельного та ін.
26. Фольклорність і міфологізм у поезії першої половини ХХ ст.

27. Творчість В. Шевчука.
28. Поезія 80-90-х років ХХ століття: ідеологія, естетика, поетика.
Творчість І. Римарука, В. Герасим'юка, І. Малковича.
29. Поезія 90-х років ХХ ст. Інтертекстуальність, іронічність. С. Жадан, І. Андрусяк.
30. Постмодерністські тенденції в українській прозі кінця ХХ ст.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінка 180-200 балів «відмінно» ставиться, якщо абітурієнт продемонстрував:

- ґрунтовні знання з дисциплін лінгвістичного та літературознавчого циклів;
- термінологічно точне знання мовознавчих та літературознавчих понять, їх правильне застосування;
- вміння дати розгорнуту, логічно побудовану відповідь, що демонструє ерудицію і глибокі знання абітурієнта, відповідає вимогам культури мови;
- вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших мовознавчих проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
- повне знання розвитку літературного процесу в культурному контексті епохи на синхронічному та діахронічному рівнях;
- чітке знання жанрових форм, вміння співвідносити типологічно схожі явища сучасної української літератури та зарубіжних літератур.

Оцінка 151-179 «добре» ставиться, якщо абітурієнт продемонстрував:

- термінологічно точне знання мовознавчих та літературознавчих понять, але недостатнє вміння їх застосування;
- практичні навички, що спираються на теоретичну підготовку;
- вміння висловлювати свої міркування з приводу тих чи інших мовознавчих проблем, але припускається певних неточностей і помилок у логіці викладу теоретичного матеріалу або при аналізі практичного;
- вміння висловлювати свої міркування з приводу тих чи інших літературознавчих проблем, але припускається певних неточностей і помилок у логіці викладу теоретичного матеріалу або при аналізі практичного;
- вміння дати розгорнуту логічну відповідь, але бракує чіткої аргументації, мають місце мовні огріхи;
- практичні навички поступаються теоретичній підготовці; домінує репродуктивний тип відповіді;
- загальне знання розвитку літературного процесу в культурному контексті епохи;
- вміння аналізувати текст, проводити порівняльний аналіз творів недостатні, не спираються на літературознавчі знання.

Оцінка 100-150 балів «задовільно» ставиться, якщо абітурієнт продемонстрував:

- у визначенні термінології допущені недоречності і невідповідності, недостатні вміння її застосування;
- недостатньо сформовані вміння різних видів аналізу;
- неповне знання розвитку літературного процесу в культурному

контексті епохи;

- недостатньо сформовані вміння аналізувати текст, висловлюючи своє ставлення до тих чи інших літературознавчих проблем, проводити порівняльний аналіз творів;
- відповідь неповна, основні положення недостатньо аргументовані, допущені мовні помилки;
- неточності у знаннях, відсутність умінь оцінювати факти та явища мовознавчого та літературного характеру;
- відповідь неповна, основні положення слабо аргументовані, допущені мовні помилки;
- слабкі навички самостійного аналізу теоретичних та практичних проблем, запропонованих абітурієнту;
- відповідь неповна, основні положення слабо аргументовані, допущені мовні помилки.

Оцінка 1-99 балів «незадовільно» ставиться, якщо абітурієнт продемонстрував:

- слабкі знання змісту мовознавчого та літературознавчого курсів, не опанував наукові першоджерела, художні тексти та літературно-критичні матеріали;
- поверхову відповідь, наявність грубих помилок у фактичному матеріалі, мова бідна, невиразна;
- низький рівень історико-літературних та літературознавчих знань;
- відсутність знань змісту мовознавчого та літературознавчого курсів;
- відсутність загальногуманітарного та наукового мислення;
- відсутність практичних навичок.

Затверджено на засіданні кафедри української і слов'янської філології та журналістики (протокол № 11 від 03 квітня 2023 р.)

Укладачі програми:

Світлана КЛИМОВИЧ
екзаменатор з української мови,
кандидат філологічних наук, доцент

Світлана МАРТОС
екзаменатор з української мови,
кандидат філологічних наук, доцент

Погоджено:

Алла ВОРОБІЙОВА
голова комісії фахового вступного випробування,

кандидат педагогічних наук, доцент